

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving
T.a.v. mevrouw mr. drs. D.C.J. van Driel
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8857/8211	2006-0000335932	-
onderwerp	ons kenmerk	datum
Reactie op voorontwerp Algemene wet overheidsinformatie	ECGR/U200800089	25 februari 2008

Geachte mevrouw Van Driel,

Naar aanleiding van uw schriftelijke verzoek om advies over het voorontwerp van de Algemene wet overheidsinformatie, hebben wij u in eerste instantie een reactie op hoofdlijnen (ons kenmerk U200700360) gestuurd. Wij deelden u daarbij mede op een later moment met een uitvoeriger reactie te komen, vooral gezien de complexiteit van het voorontwerp. Conform deze toezegging ontvangt u hierbij onze uitgebreide reactie.

Inleiding

In het voorontwerp van de Algemene wet overheidsinformatie (hierna ook: Awoi) worden voorstellen gedaan om de in het verleden gesignaleerde knelpunten bij de uitvoering van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna ook: Wob) op te lossen. U acht het onderwerp van voldoende gewicht om reeds nu te onderzoeken of het voorontwerp wordt ervaren als een adequate oplossing voor genoemde knelpunten.

Wij stellen nogmaals vast dat het hier om een *voorontwerp* gaat, waarover wellicht nog veel discussie zal plaatsvinden. In onze vorige brief (zie hierboven) deelden wij al mede dat wij de in het voorontwerp beschreven uitgangspunten in algemene zin kunnen onderschrijven. Met u zijn wij van mening dat de nu van kracht zijnde Wob enkele rechtsregels bevat die in de praktijk aanleiding geven tot interpretatieverschillen.

Daarnaast is de trend naar meer transparantie in het openbaar bestuur onmiskenbaar. Overheidsinformatie is van groot belang, niet alleen voor de burger en voor het functioneren van de democratische rechtsstaat, maar ook voor het effectief en efficiënt functioneren van het overheidsapparaat zelf. Het huidige bestuurlijk-juridische kader, waarbinnen de omgang met overheidsinformatie is geregeld, is verbrokken en verouderd; het kader omvat niet alle aspecten die om een wettelijke regeling vragen en is bovendien niet toegesneden op digitale informatie. Daarom alleen al vinden wij de eerste aanzet om te komen tot een *Algemene wet* overheidsinformatie een stap in de goede richting.

Het voorontwerp houdt “algemene regels betreffende het recht op de toegankelijkheid en het gebruik van overheidsinformatie” in. Wat opvalt is dat slechts summiere aanknopingspunten worden gegeven om ook het beheer en de informatie-uitwisseling tussen overheidsorganisaties te voorzien van een wettelijke grondslag. Als overheidsinformatie niet ordelijk wordt beheerd en uitgewisseld, kan er van goede toegankelijkheid en optimaal (her-)gebruik weinig sprake zijn. Het gepresenteerde voorontwerp legt het accent op de openbaarheid; dat is echter slechts één belangrijk aspect van overheidsinformatie. Indien de Algemene wet overheidsinformatie als een “aanbouwwet” kan worden beschouwd, dan vertrouwen wij erop dat in een volgend stadium van ontwikkeling ook andere aspecten worden geregeld. Wij vinden dat in een algemene wet de basisregistraties, het overkoepelende stelsel van basisregistraties (de stelselafspraken) en de onderliggende infrastructuur, hun wettelijke grondslag moeten vinden.

Wij wijzen u er hier echter al nadrukkelijk op dat wij vrezen dat het gepresenteerde voorontwerp in de huidige vorm tot een aanzienlijke administratieve lastenverzwaring voor gemeenten zal leiden (zie ook nader bij Artikelsgewijs commentaar). Gaarne vernemen wij uw reactie hierop.

Na zorgvuldige bestudering van het voorontwerp, plaatsen wij de volgende opmerkingen.

Artikelsgewijs commentaar

1. Bevorderen actieve openbaarmaking/openbaarmaking van rechtswege (artikel 4:3 jo 3:2 Awoi)

In artikel 3:2 Awoi is een opsomming gegeven van de informatie die altijd openbaar is. Dat wil zeggen dat een besluit om de informatie openbaar te maken achterwege kan blijven. Overheidsorganen zijn verplicht om deze informatie elektronisch ter beschikking te stellen (juncto artikel 4:3, eerste lid Awoi). Het artikel heeft alleen betrekking op de daar genoemde informatie, niet op de informatie die ziet op de *totstandkoming* van de betreffende informatie.

Wij verwelkomen een regeling die aangeeft welke informatie per definitie openbaar is (artikel 3:2 Awoi). Op deze wijze verkrijgen gemeenten duidelijkheid over de vraag welke informatie van rechtswege openbaar is en worden discussies voorkomen, zoals die thans tussen bestuursorganen en burgers worden gevoerd.

Wij pleiten er echter voor om de opgenomen categorieën te beperken en bepaalde begrippen nader te omschrijven. De begrippen “adviescollege” en “adviescommissie” worden niet gedefinieerd en de Memorie van Toelichting (hierna: MvT) maakt het onderscheid tussen deze begrippen niet helder.

De eis om de informatie voor een ieder elektronisch toegankelijk te maken zal leiden tot een aanzienlijke administratieve lastenverzwaring voor gemeenten. Voorts vindt deze eis zijn begrenzing in de mate van redelijke inspanning die gemeenten, zonder hun interne processen te verstoren, zich moeten getroosten om veilig informatie te kunnen leveren. Wij verzoeken u om hiermee rekening te houden bij de nadere uitwerking van het voorontwerp.

Bovendien nog kort het volgende. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen voor de inwerkingtreding van de Wet elektronische bekendmaking. Daarin is voorzien in een tijdsplan om – vooralsnog - uiterlijk in 2010 alle algemeen verbindende voorschriften in geconsolideerde vorm op Internet te publiceren. De verplichting in de Awoi gaat in de eerste plaats voorbij aan dit lopende traject, en daarnaast aan de (on)mogelijkheden van elektronische bekendmaking op korte termijn. Ook de financiële consequenties worden niet belicht. Graag vernemen wij uw visie op dit punt.

Voor de volledigheid merken wij nog op dat artikel 4:4 Awoi al geregeld is in de Wet elektronische bekendmaking, die uitmondt in een nieuw artikel 140 Gemeentewet.

2. Een elektronisch toegankelijk openbaar register (artikel 4:6)

Een overheidsorgaan dient niet alleen de van rechtswege openbare informatie voor een ieder elektronisch toegankelijk te maken (artikel 4:3 Awoi, zie hierboven), maar er wordt zelfs nog een stap verder gegaan door te bepalen dat een overheidsorgaan een elektronisch toegankelijk openbaar register bijhoudt van bij het orgaan berustende documenten. Een dergelijk documentenregister dient niet alleen de van rechtswege openbare informatie te bevatten, maar volgens artikel 4:6, eerste lid Awoi (alle) bij het orgaan berustende documenten. Het tweede lid bepaalt vervolgens dat het register tenminste de ter behandeling ontvangen documenten en de na behandeling verzonden of anderszins vastgestelde documenten bevat. Wij vragen ons af op welke documenten met deze zinsnede wordt gedoeld.

Wij zijn overigens van mening dat eerst een gedegen onderzoek moet worden uitgevoerd naar de relatie tussen de omvang van de te registreren informatie en de lasten, verbonden aan het houden van een register op die informatie.

In de MvT bij het voorontwerp wordt gesteld dat ieder overheidsorgaan een elektronisch toegankelijk register opstelt, waarin de reeds openbare documenten kunnen worden aangeklikt en waarin documenten die (nog) niet openbaar gemaakt zijn, worden omschreven. Ook dit laatste betekent een enorme inspanning voor gemeenten.

Het opzetten en bijhouden van een dergelijk register betekent daarom een aanzienlijke administratieve lastenverzwaring voor gemeenten. Op welke wijze worden gemeenten hiervoor gecompenseerd? Wij merken tevens op dat ook in deze bepaling het begrip “documenten” wordt gehanteerd, en niet het begrip “informatie”.

Het register dient op documentniveau worden opgezet. Wij wijzen erop dat intern bij gemeenten informatie op zaak-niveau wordt geregistreerd. Het register dient derhalve een goede en uitgebreide zoekfunctie te hebben opdat de gewenste documenten c.q. informatie ook daadwerkelijk vindbaar zijn c.q. is.

Wij vragen ons terdege af of met het instellen van een dergelijk documentenregister de informatievoorziening naar de burger ook daadwerkelijk wordt verbeterd. Wat zijn de voordelen van een zo'n elektronisch toegankelijk register en is het wel gebruiksvriendelijk genoeg?

Tenslotte vragen wij nog uw aandacht voor het volgende. Leiden de uitgangspunten in het voorontwerp, zoals de openbaarmaking van rechtswege in artikel 3:2 Awoi en het elektronisch toegankelijk openbaar register in artikel 4:6 Awoi, niet juist tot een toename in plaats van een afname van het aantal verzoeken om informatie? Gaarne vernemen wij uw reactie hierop.

3. Versterken van rechtsbescherming van degene op wie de informatie betrekking heeft (artikel 11:3, tweede lid Awoi)

Degene op wie de informatie betrekking heeft, krijgt in de nieuwe regeling een rechtsingang om zich tegen de terinzagelegging te verweren. Het is niet moeilijk voorstelbaar dat deze regeling extra administratieve lasten zal opleveren, en derhalve een aanzienlijke lastenverzwaring voor gemeenten met zich meebrengt. Op zichzelf vinden wij het idee van de mogelijkheid van verweer geen onlogische, hoewel het in juridische procedures snel zal gaan om niet-objectiveerbare criteria.

In het voorontwerp van de wet wordt echter op geen enkele wijze aandacht besteed aan de gevolgen voor overheidsorganen. Ook op dit terrein vinden wij het wenselijk nader onderzoek te verrichten naar de omvang van de te verwachten extra lasten voor gemeenten. Indien dit onderzoek bevestigt wat wij vermoeden, dringen wij aan op een ruimhartige compensatieregeling.

4. De reikwijdte van de Awoi uitbreiden tot overheidsorganen (artikel 2:5 en 2:6 Awoi)

In artikel 2:5 Awoi wordt voorzien in een regeling die het mogelijk maakt de Awoi bij algemene maatregel van bestuur (hierna: Amvb) van toepassing te verklaren op organen of instellingen, die voor een substantieel deel met publieke middelen worden gefinancierd of waar één of meer overheidsorganen overwegende zeggenschap uitoefenen. Volgens de begeleidende brief bij het voorontwerp is tijdens een discussiebijeenkomst de suggestie gedaan om (onder andere) de VNG onder de Awoi te laten vallen. In het voorontwerp is deze suggestie overgenomen.

In de eerste plaats zetten wij vraagtekens bij de begrenzing van de organisaties, organen en instellingen die bij Amvb onder de Awoi kunnen vallen. Wie er wel of niet voldoet aan het in onze ogen open en zeer ruime criterium dient helder te worden gemaakt.

Wanneer de VNG bij Amvb als organisatie onder de Awoi valt, heeft dat grote gevolgen voor de informatiepositie van de vereniging, zeker bij gevoelige dossiers. Tevens nemen onze administratieve lasten sterk toe, terwijl dit kabinet nu juist is begonnen met een proces van vergaande deregulering. Uiteindelijk zullen er dus meer publieke middelen worden besteed aan het behandelen van inzageverzoeken en eventuele juridische vervolgpcedures, terwijl nu juist een begin is gemaakt met een verlaging van de administratieve lastendruk.

De VNG is een privaatrechtelijke rechtspersoon die zelfstandig de belangen behartigt van haar leden. De leden zijn, naast de gemeenten, tevens diverse privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden. Leidt het van toepassing verklaren van de Awoi op de VNG ertoe dat er ook een inzageverplichting voor de VNG is aangaande informatie waarbij deze privaatrechtelijke partijen betrokken zijn?

En in het verlengde van bovenstaande: op welke informatie wordt gedoeld in artikel 2:5 Awoi, waarin sprake is van "bepaalde informatie"? Mocht er al sprake van zijn dat de VNG daadwerkelijk onder de Awoi gaat vallen, wordt er dan bij het definiëren van "bepaalde informatie" aangesloten bij de criteria die in het Silicose-arrest (ABRvS 1 november 2006, LJN: AZ1288, zaaknr. 200602809/1) en de naar aanleiding daarvan gepubliceerde literatuur en jurisprudentie zijn gehanteerd?

Wij stellen nogmaals nadrukkelijk dat wij een "gewone" privaatrechtelijke vereniging zijn en vragen ons

af waarom u organisaties als de VNG onder het informatieregime van de Awoi wilt laten vallen. Naast financiële en administratieve consequenties heeft dit voornemen voor ons overigens ook praktische consequenties.

Daarbij wijzen wij u nadrukkelijk op het VNG-net (www.vng.nl), waarop wij veel informatie plaatsen. Daarnaast zijn er nog een groot aantal gelieerde websites en informatiekkanalen, waardoor de VNG zichzelf in feite een grote mate van actieve openbaarheid oplegt.

Tenslotte geldt voor gemeenten het volgende. Alle gemeenten besluiten tot het oprichten van en deelnemen in privaatrechtelijke instellingen. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat al dergelijke privaatrechtelijke instellingen – gelet op het open en ruime criterium geformuleerd in artikel 2:5 - onder de reikwijdte van de Awoi gaan vallen. Dit zal vergaande consequenties voor gemeenten hebben en tot een aanzienlijke administratieve lastenverzwaring leiden. Bovendien gelden voor privaatrechtelijke instellingen al diverse informatieverplichtingen, onder andere de in Boek 2 BW opgenomen bepalingen inzake de jaarrekening en het jaarverslag.

Gelet op bovenstaande adviseren wij u derhalve deze bepaling uit het voorontwerp te schrappen.

5. Zorgdragen voor actuele, nauwkeurige en vergelijkbare informatie (artikel 3:3 Awoi)

Er rust een zorgplicht op overheidsorganen die inhoudt, dat de informatie die het overeenkomstig deze wet verstrekt, actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar is (artikel 3:3, eerste lid Awoi; er is overigens een gelijklopende bepaling in artikel 2, tweede lid Wob opgenomen).

In artikel 3:3, eerste lid Awoi wordt gesproken over het “verstrekken” van informatie, terwijl het in het tweede lid gaat over “openbaar maken” van informatie. Verstrekken en openbaar maken vallen onder dit voorstel echter niet langer samen. Is het gemaakte onderscheid tussen het eerste en het tweede lid correct?

In het eerste lid wordt gesproken over informatie die actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar is. In het tweede lid wordt gesproken over juistheid of volledigheid van informatie. Waarom worden (ook) hier verschillende begrippen gehanteerd? Bovendien bestaat er volgende de MvT geen bewerkingsplicht voor een overheidsorgaan terwijl aan de andere kant wordt bepaald dat een overheidsorgaan zo veel mogelijk voor zorg draagt dat de informatie (onder meer) actueel is. Wat dient overigens te worden verstaan onder “zo veel mogelijk zorg”?

In de MvT wordt het begrip “betrouwbaarheid” geïntroduceerd. Betrouwbaarheid betekent volgens de MvT niet dat het overheidsorgaan moet instaan voor de juistheid en volledigheid van verstrekte informatie (let wel: in het artikel zelf staat opgenomen “openbaar gemaakte” informatie), maar wel dat het naar beste weten handelt en dat wanneer het weet heeft van mogelijke tekorten in juistheid of volledigheid, het daarvan ook melding maakt (een voorbehoud, zie tweede lid).

Mogen wij op basis van het bepaalde in het tweede lid het volgende concluderen. Indien een overheidsorgaan – bijvoorbeeld bij het openbaar maken c.q. verstrekken van informatie op de gemeentelijke website – een exoneratieclausule (disclaimer) opneemt waarmee aansprakelijkheid voor onjuistheid of onvolledigheid van de informatie wordt uitgesloten, wordt het overheidsorgaan daardoor steeds tegen aansprakelijkheid beschermd? Voor de goede orde: dat lijkt ons niet zonder meer het geval. Dienen hierbij niet tevens de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in aanmerking te worden genomen? Maar ook de redelijkheid en billijkheid en aspecten van gerichte versus ongerichte informatie of informatie van een bestuursorgaan zelf versus informatie van een derde zullen een rol dienen te spelen. Met betrekking tot dit laatste aspect nog het volgende.

Bestanden zijn veelal bedoeld voor intern gebruik door het betreffende overheidsorgaan. Informatie in

die bestanden is vaak afkomstig van gegevens die door derden zijn aangeleverd. De informatie in de bestanden kan onjuist of verouderd zijn, soms buiten de schuld van het betrokken bestuursorgaan. Wanneer onjuiste of verouderde informatie door derden wordt hergebruikt kunnen personen of bedrijven schade leiden. In hoeverre is de overheid aansprakelijk voor dergelijke schade?

Gaarne vernemen wij op bovenstaande uw reactie.

6. Uitzonderingsgronden (artikel 3:4 en 3:5 Awoi)

De artikelen 3:4 en 3:5 Awoi bevatten de uitzonderingsgronden op actieve of passieve openbaarheid. Ze bevatten voor het grootste deel de gronden uit de huidige Wob, met een aantal aanvullingen. De relatieve uitzonderingsgrond "handhaving en bescherming van de openbare veiligheid" is geheel nieuw in het voorontwerp. De Wob voorzag slechts in bescherming van de staatsveiligheid (zie nu artikel 3:4, eerste lid, onder b Awoi), hoewel in de praktijk dit begrip is opgerekt om tegemoet te kunnen komen aan het belang van andere vormen van veiligheid.

Onder openbare veiligheid in artikel 3:4 Awoi wordt mede begrepen beveiliging van bedrijven en voorkoming van sabotage. Wij merken in dit kader op dat de formulering van de uitzonderingsgronden van groot belang is.

Tevens bepaalt artikel 3:4, derde lid Awoi dat ondanks het bestaan van een absolute of relatieve uitzonderingsgrond - waardoor openbaar maken van informatie achterweg blijft - de informatie toch openbaar gemaakt kan worden wanneer het algemeen belang, daaronder begrepen het belang van de openbare veiligheid of de volksgezondheid, dat in het concrete geval vergt. Deze bevoegdheid is discretionair.

Wij vragen ons af of het voor de praktijk wenselijk is om (weer) een uitzondering op de uitzonderingsgronden in het leven te roepen, zeker gelet op het feit dat de uitzondering ook op de absolute uitzonderingsgronden betrekking kan hebben. Bovendien heeft de uitzondering ook betrekking op de relatieve uitzonderingsgrond in artikel 3:4, tweede lid, onder a Awoi waar eveneens sprake is van het begrip "openbare veiligheid".

Tenslotte is in artikel 3:4, eerste lid, onder d Awoi een nieuwe absolute uitzonderingsgrond opgenomen met betrekking tot informatie uit een bij de rechterlijke macht of de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State berustend procesdossier. Deze informatie wordt niet openbaar gemaakt. In de MvT staat echter opgenomen dat wanneer deze informatie zich tevens anderszins bij een overheidsorgaan bevindt, dan moet dit overheidsorgaan op een verzoek om deze informatie beslissen met inachtneming van de overige uitzonderingsgronden van artikel 3:4 Awoi. Dit is niet in overeenstemming met het karakter van een absolute uitzonderingsgrond, waarbij een belangenafweging is uitgesloten. Uit de formulering van de uitzonderingsgrond volgt overigens niet dat indien informatie zich behalve bij de rechter zich ook anderszins bij een overheidsorgaan bevindt, een afweging moet worden gemaakt.

Op grond van artikel 3:4, tweede lid, onder j Awoi is op persoonlijke beleidsopvattingen in documenten, opgesteld voor intern beraad, een relatieve uitzonderingsgrond van toepassing. Op grond van het huidige artikel 11, eerste lid Wob zijn de persoonlijke beleidsopvattingen in documenten voor intern beraad echter per definitie niet openbaar, met overigens de mogelijkheid voor het bestuursorgaan om met het oog op een goede en democratische bestuursvoering de informatie toch te verstrekken. Deze huidige discretionaire bevoegdheid wordt nu gewijzigd in een belangenafweging.

Bij de primaire vormgeving van beleid is het van grote waarde dat de betrokkenen in alle vrijheid hun

gedachten en opvattingen kunnen uiten. Dit is een belang dat ter handhaving van de kwaliteit van het overheidsbedrijf dient te worden beschermd.

De praktijk zal zijn dat informatie over intern beraad op basis van deze nieuwe bepaling in de Awoi eerder gaat worden verstrekt. Dit zal uiteindelijk leiden tot een verlamming van de vrije gedachten- en meningsvorming bij de ambtelijke voorbereiding van beleid en besluiten.

Graag vernemen wij op bovenstaande uw reactie.

7. Verstrekking van niet openbare informatie en bijzondere verstrekkingen (artikel 6:1, 6:2 en 6:3 Awoi)

In het voorontwerp wordt onderscheid gemaakt tussen het openbaar maken en verstrekken van informatie. Het verstrekken van informatie is een feitelijke handeling en hoeft niet altijd mee te brengen dat sprake is van openbaarmaking van die informatie. In de artikelen 6:1 tot en met 6:4 Awoi is sprake van verstrekking van informatie die geen openbaarmaking is (in tegenstelling tot de artikelen 4:1 en 5:1 Awoi waarbij aan de verstrekking van informatie het rechtsgevolg is verbonden dat de verstrekte informatie openbaar is).

Artikel 6:1 Awoi ziet daarbij op natuurlijke personen en rechtspersonen, artikel 6:2 Awoi op overheidsorganen en artikel 6:3 Awoi op andere bijzondere aanvragers dan overheidsorganen. De toelichting schept een onsamenhangend beeld en in sommige passages zitten naar onze mening innerlijke tegenstrijdigheden. Graag ontvangen wij van u nadere uitleg over de interpretatie van en de onderlinge samenhang tussen deze artikelen.

In artikel 6:3 Awoi wordt bepaald dat in verband met klemmende redenen de gevraagde informatie kan worden verstrekt. Met de term klemmende redenen wordt volgens de MvT aangegeven dat niet te lichtvaardig tot verstrekking van de informatie moet worden overgegaan. En tevens dat een nadere normering moeilijk te geven is. Wij merken op dat met de term klemmende redenen onvoldoende tot uiting wordt gebracht dat het slechts om uitzonderlijke gevallen dient te gaan. Tevens is een nadere normering voor overheidsorganen die deze bepaling (moeten) toepassen zeer gewenst.

Tenslotte merken wij op dat de in het voorontwerp opgenomen afhandeltermijn voor overheidsorganen om te beslissen op aanvragen om informatie (te) kort is. Weliswaar is de maximale verdagingstermijn in vergelijking met de Wob verlengd tot vier weken, maar waarom wordt de beslistermijn van twee weken niet verlengd, zeker gelet op de constatering dat de beslistermijn in de Wob van twee weken kort is en een probleem voor overheidsorganen kan opleveren?

8. Openbaar maken van informatie wanneer een orgaan waarop het overheidsorgaan toezicht houdt, nalatig is (artikel 4:8 Awoi)

Artikel 4:8 Awoi is een nieuwe bepaling die in de Wob niet voorkomt. De bepaling betreft enkele vormen van openbaarmaking met een ander doel dan transparantie van overheidshandelen en een democratische bestuursvoering. Het zijn vormen van openbaarmaking in de sfeer van de handhaving. Hier rijst de vraag naar de verhouding tot de Code Interbestuurlijke Verhoudingen en het interbestuurlijk toezicht in het algemeen, maar eveneens naar de juridische houdbaarheid.

Daarnaast vragen wij ons af waarop wordt gedoeld met de bepaling "natuurlijke of rechtspersonen die gehouden zijn bepaalde informatie openbaar te maken"? Wordt hiermee slechts gerefereerd aan de

informatie die van rechtswege openbaar is conform artikel 3:2 Awoi, of dient deze zinsnede in een andere context te worden gelezen? Graag vernemen wij uw reactie hierop.

9. Instelling van een Commissariaat voor de overheidsinformatie, inclusief beschrijving van de bevoegdheden (artikelen 10:1 t/m 10:15 Awoi)

Het commissariaat dient te fungeren als drijvende kracht achter de wet door de toepassing van de wet te stimuleren, zoals het geven van voorlichting over de uitvoering van de wet en het adviseren van overheidsorganen bij de inrichting van hun organisatie. Voorts is het commissariaat belast met het toezicht op de naleving van de wet. Het commissariaat heeft de bevoegdheid een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een overheidsorgaan de wet uitvoert. Bij de omschrijving van de bevoegdheden van het commissariaat is aangesloten bij de bevoegdheden van het College bescherming persoonsgegevens.

Wij staan in beginsel positief tegenover het instellen van een dergelijk orgaan omdat het als onafhankelijk college de werking van de wet kan stimuleren en waar nodig kan bijsturen. Wij kunnen ons in dit kader een belangrijke positie voor het commissariaat voorstellen als de Awoi uiteindelijk de strekking en het bereik krijgt zoals in onze inleidende opmerkingen aangegeven. De positie van een landelijke "chief information officer", zoals ook andere Europese staten die kennen, is derhalve een wenselijke.

10. Voorlopige voorziening in de bezwaarfase (artikel 11:2 Awoi)

Wij spreken onze zorg uit over de procesrechtelijke oplossing voor het verkorten van de doorlooptijd van Wob-procedures. De oplossing in artikel 11:2, eerste lid Awoi geeft de bestuursrechter de mogelijkheid hangende bezwaar een einduitspraak te doen. Wij achten het niet wenselijk dat de rechter op de stoel van bestuursorganen gaat zitten. In de MvT wordt gewezen naar de tamelijk gebonden belangenafweging waardoor de rechter heel goed een eindoordeel zou kunnen geven. Dat doet echter niets af aan de principiële keuze om de belangenafweging geheel bij de rechter te leggen. In de MvT wordt tevens een verband gelegd met artikel 78 Vreemdelingenwet 2000. De vergelijking gaat mank omdat de procedure in het vreemdelingenrecht en de besluitvorming over overheidsinformatie zeer verschillen. Anders dan in het vreemdelingenrecht is er bij het openbaar maken van overheidsinformatie vaak sprake van derde belanghebbenden en is er minder vaak sprake van snel wijzigende situaties. Gaarne vernemen wij uw reactie hierop.

Overige opmerkingen

Tenslotte brengen wij nog de volgende zaken onder uw aandacht.

Artikel 8:1 Awoi lezen wij als een opening om één aspect van het beheer – de archivering – eigentijds te regelen. Wel is deze opening te mager omdat alleen wordt gesproken over "documenten".

Overheidsinformatie omvat echter veel meer, met name ook databestanden en registraties van gegevens. Ook die moeten in geordende en toegankelijke staat worden gebracht en gehouden. Met name het beheer van en de uitwisseling met basisregistraties vragen om een regeling met een algemene wettelijke grondslag van een *stelsel* van basisregistraties. De belangrijkste uitgangspunten en normen, waarop nu de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur is gevestigd, zouden in een volgende fase van ontwikkeling in de Algemene wet overheidsinformatie als wettelijke principes opgenomen kunnen worden.

Ook in hoofdstuk 9, waarin de omgang met archiefbescheiden nader wordt uitgewerkt, zouden deze principes, en de principes die worden omarmd in de visienota Informatie op orde, in een latere fase van ontwikkeling hun wettelijke grondslag kunnen krijgen.

Wij vertrouwen erop dat onze opmerkingen bijdragen aan een verdere ontwikkeling van het voorontwerp tot een ontwerp van wet. Uiteraard zijn wij graag bereid te zijner tijd ons commentaar daarop te leveren. Intussen willen wij met u verder van gedachten wisselen hoe en in hoeverre de wet ook werkelijk kan worden aangebouwd tot een *algemene* wet, waarmee uiteindelijk alle relevante aspecten van de omgang met overheidsinformatie worden bestreken en waarin alle – nu nog verbrokkelde – regels helder worden gehercodificeerd.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'S.E. Korthuis', written over a horizontal line.

mr. S.E. Korthuis
lid directieraad